

2022. Випуск 18-19. ISSN 2412-2491 (Online) С. 38-47. URL: <https://studiap.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/418> (дата звернення: 10.10.2023)

2. Mason J. *Intertextuality in Practice*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 2019. 204 p.

3. Mina D. *Conviction*. (1st edition. New York: Mulholland Books. 2015. 384 p.

4. Molina, L. & Hurtado Albir, A. (2002). *Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach*. *Meta*, 47(4). С. 498–512.

5. Punter D.(ed), Hughes W. (ed), Smith A. (ed). *The Encyclopedia of the Gothic, 2 Volume Set (Wiley-Blackwell Encyclopedia of Literature), 1st Edition*. New York: Wiley-Blackwell, 2015. 1824p.

ПЕРЕКЛАД РЕАЛІЙ ФІЛЬМУ FANTASTIC BEASTS AND WHERE TO FIND THEM УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Попп М. І.

12Мд-Фнрл

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Наук. керівник – к.філол.н., доцент Кодубовська О. О.

Кінопереклад вважається дуже клопітким процесом у перекладознавстві [3]. При перекладі фільмів важливо враховувати невід’ємний зв’язок між зображенням та текстом, звертати увагу як на вербальні, так і невербальні засоби вираження.

Оскільки аудіовізуальний переклад – це робота як з усним, так і з письмовим текстом зі звуком та зображенням, він включає в себе титри, дубляж, синхронний закадровий переклад, сурдопереклад та переклад-палімпсест. Титри – це пояснювальні написи в театральних сценах, кінофільмах або на телебаченні. До субтитрів висувається багато вимог: вони мають бути розташовані внизу екрана, мати не більше двох рядків тексту, щоб не перекривати зображення відео, рядки мають бути приблизно однакової довжини, кількість символів рядка не має перевищувати 40 знаків. Дубляжем вважається повна заміна оригінальної мови акторів на мову перекладу. Закадровий переклад відрізняється від дубляжу тим, що перекладений запис тексту накладається поверх оригінальної звукової доріжки таким чином, щоб глядач міг чути як переклад фільму, так і його оригінальне звучання. Переклад-палімпсест служить для перекладу графічних елементів відеоряду, тобто перекладає написаний текст оригіналу, показаний на відео, та замінює його перекладним. Сурдопереклад полягає в передачі усного мовлення за допомогою рухів рук та пальців для людей із вадами слуху.

В різних країнах переклад фільмів відбувається по-різному, оскільки вимоги до перекладу фільмів залежать від культурного аспекту, так як кожна з країн відрізняється між собою культурою, традиціями та історичними особливостями народів. Таким чином від цього залежить і сприйняття аудиторією іноземних фільмів, тому що те, що є нормальним та звичним в одній країні, може бути абсолютно неприйнятним, образливим або навіть протизаконним в іншій країні [3]. Отже, перекладачу, потрібно брати до уваги кожен нюанс, для того, щоб передати основний мотив та характер як окремого персонажа, так і фільму в цілому.

Одним з найважчих завдань в перекладі серіалів та фільмів є адекватно перекласти вузьковживаної англійської лексики українською мовою. При перекладі навіть схожі в обох мовах лексичні одиниці можуть мати зовсім різне експресивне забарвлення, тому з’являється проблема в різному складі лексико-семантичних груп слів. Різниця в

культурних традиціях та реаліях також представляють різне значення слів. Таким чином виникає проблема в підборі відповідника з точним емоційно-експресивним і стилістичним забарвленням, яке насамперед буде відповідати контексту вжитої мовної одиниці.

Важливим елементом фільмів жанру фентезі є реалії, які позначають моно-і полілексемну одиницю, основне лексичне значення якої вміщає традиційно закріплений за нею комплекс етнокультурної інформації, чужої для об'єктивної дійсності мови-сприймача [2]. Реалії позначають явища лише однієї спільноти та відповідників у цільовій мові вони не мають, що створює необхідність у пошуку прийнятних способів для відтворення їх у перекладному тексті [1, с. 84]. Такими способами є транскодування, гіперонімічне перейменування, дескриптивну перифразу, комбіновану реномінацію, повне та часткове калькування, міжмовну транспозицію, метод уподібнення, контекстуальний переклад та інтерпретацію реалій.

Фільм «*Fantastic Beasts and Where to Find Them*», знятий за мотивами бестіарію Джоан Роулінг, розповідає про різноманітних дивовижних магічних істот та насичений реаліями, які використовуються для створення фантастичного світу. Аналіз оригіналу фільму та його українського перекладу дозволив нам створити класифікацію реалій та виділити низку перекладацьких прийомів, які використовуються для відтворення реалій.

Антропоніми, які використовуються у фільмі для найменування героїв виділяємо у першу групу. Серед способів відтворення цієї групи реалій у перекладі виділимо транслітерацію. Наприклад: ім'я головного героя *Newt Scamander* [5] та темного чарівника *Gellert Grindelwald* [5] повністю відтворено відповідними буквами української мови *Ньют Сканмандер* [4] та *Геллерт Гріндельвальд* [4].

Аналіз оригіналу фільму демонструє комбінацію транслітерації та натуралізації для відтворення реалії. Імя не-мага *Jacob Kowalski* [5] / Якоб Ковальський [4] демонструє зміну в закінченні відповідно до правил української мови.

До другої групи відносяться реалії на позначення істот, які існують в уявному світі фільма. Прийом транслітерації направлений на акцентування вихідної культури, наприклад, щуроподібне створіння, яке поширене на узбережжях Британії *Murtlap* [5] у перекладі фільму передано транслітерацією *Муртлан* [4]. У наступному прикладі магічний паразит *Obscurus* [5] / *Обскурус* [4] повністю відтворено відповідними буквами української мови. Назву довгоногої та крилатої істоти зі змістим тілом *Occamy* [5] у перекладі передано транслітерацією, при цьому вилучено подвоєння приголосної, яке не є характерним для української мови та додане закінчення жіночого роду: *Окама* [4].

Так, у наступному прикладі використано калькування, найбільший з усіх драконів *Ukrainian Ironbellies* [5] відтворений у перекладі *Український Залізопуз* [4], зберігаючи таку саму структуру Adj + N, як і словосполучення вихідного тексту фільму.

Аналіз оригіналу фільму показує, що можливою є комбінація транслітерації з калькою для відтворення реалій. Наприклад, великий сірувато-фіолетовий звір з горбатою спиною та двома довгезезними гострими рогами *Graphorns* [5] / *Графороги* [4].

Отже, фільм «*Фантастичні звірі і де їх шукати*» містить в собі реалії, які поділяються на дві групи та відтворюються в українському перекладі за допомогою транслітерації, калькування, натуралізації. Подальшу перспективу розвідки вбачаємо в порівняльному аналізі способів перекладу реалій українською та німецькою мовами.

Література:

1. Борисенко, Н. Д., Кодубовська, О. О., Славова, Л. Л. (2023) *Художній світ реалій американських університетів: лінгвокраїнознавчий та лінгвокультурологічний аспекти. Закарпатські філологічні студії*, 1 (27). pp. 82-86.

2. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози). Львів : Львів. ун-т, 1994. 204 с
3. Кузенко Г. М. Кінопереклад як особливий вид художнього перекладу (на матеріалі англійської мови). Одеський лінгвістичний вісник. 2017. Т. 3, № 9. С. 70–74.
4. Фантастичні звірі і де їх шукати, URL: <https://uasearial.club/movie-fantastic-beasts-and-where-to-find-them>
5. *Fantastic Beasts and Where to Find Them*, URL: <https://uasearial.tv/movie-fantastic-beasts-and-where-to-find-them>

ТЕРМІНИ В АНГЛОМОВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ПУТІВНИКАХ: КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ПЕРЕКЛАД

Прокіна І. О.

гр. ФПАм-22-1

Хмельницький національний університет

Наук. керівник – к.філол.н., доцент Купчишина Ю. А.

Сьогодні міжмове спілкування та міжкультурна комунікація стали гострою необхідністю суспільного життя. Однією з найбільш швидкозростаючих галузей світової економіки є туризм. А туризм, перш за все, орієнтований на клієнта як споживача туристичних товарів і послуг. У зв'язку з цим необхідно правильно розуміти оригінальні тексти, пов'язані з цією галуззю, та їхній переклад.

Туристичні терміни є невід'ємною частиною текстів туристичного дискурсу, зокрема туристичних путівників. Знання тих чи інших туристичних послуг, видів номерів та способів трансферу, а також їх правильна інтерпретація у перекладі є ключовою для туриста, тож досить важливо приділити увагу цій лексичній категорії.

Беручи до уваги визначення, запропоноване В.В. Липінською вважаємо, що туристичний термін – це спеціальний термін або вираз, який використовується в сфері туризму і подорожей для опису певних аспектів або понять, пов'язаних з подорожами, відпочинком, гостинністю, маршрутами і іншими суміжними темами [2, с. 38]. Ці терміни можуть включати в себе назви видів туризму (*sightseeing tourism, ecotourism, sports tourism тощо*), аббревіатури (*B&B* для *Bed and Breakfast*), терміни, пов'язані з бронюванням готелів, транспортом, агентствами тощо. Отож, до індустрії туризму відносимо:

- галузь гостинності, що пов'язана із розміщенням туристів в готелях, мотелях, кемпінгах, тощо: *motel* – *мотель*, *duplex* – *дуплекс* (двоповерховий люкс), *B&B* – *готель із включеним сніданком*:

“*A purpose-built B&B located 2 miles from Welshpool, Long Mountain is a modern extension to a 400-year-old timber-frame house*” [4, с. 231]. – «Спеціально побудований **готель із включеним сніданком** «Лонг Маунтейн», розташований за 2 милі (3 км) від Велипула, є сучасною прибудовою до 400-річного дерев'яного каркасного будинку»;

- галузь харчування, що реалізується через комплекс спеціальних закладів: їдалень, кафе, ресторанів: *barmaid* – *буфетниця*, *buffet restaurant* – *ресторан самообслуговування*, *шведський стіл*, *bistro* – *бістро*, *all-inclusive* – *повний пансіон*;

“*Next door to the Dundee Rep Theatre, and decorated with photos of Scottish actors, this innovative bistro serves a set lunch (two courses £13)...*” [4, с. 489]. – «Це інноваційне **бістро**, розташоване по сусідству з театром Данді Реп, прикрашене фотографіями шотландських акторів, пропонує **комплексні обіди** (дві страви за £13 (580 грн.)...»;